

Крапивницька В.О.,
здобувачка 4 курсу, групи МВ-1
Науковий керівник: Загурська-Антонюк В.Ф.
д.н.д.у., к.політ.н., доцент, професор кафедри
міжнародних відносин і політичного менеджменту
Державного університету «Житомирська політехніка»

КЛІМАТИЧНІ ЗМІНИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ Й ГЛОБАЛЬНУ АРХІТЕКТОНІКУ СВІТУ

Кліматичні зміни стають дедалі вагомішим фактором, що трансформує сучасний геополітичний ландшафт, впливаючи на міжнародні відносини та глобальну безпеку. Танення льодовиків, використання природних ресурсів, посилення екстремальних погодних явищ та підвищення рівня світового океану створюють нові виклики.

Однією з головних загроз міжнародній безпеці називається зміна клімату. «Драматичні і непередбачені зміни клімату вже відбуваються швидшими темпами, ніж очікувалося. Більшість учених не упевнена в можливості прогнозувати такі події. Швидкі зміни в характері опадів, таких як мусонів в Індії і іншій частині Азії можуть різко порушити здатність населення цього регіону виробляти достатню кількість продуктів».

Зміна клімату не є проблемою далекого майбутнього. Вона вже відбувається і має реальні наслідки для життя людей. Зміна клімату порушує економічний розвиток країн і має абсолютно вимірювані фінансові наслідки, які з кожним роком тільки зростають. З іншого боку очевидно, що сьогодні росте усвідомлення того, що способи вирішення проблеми і виходу з ситуації існують. І ці рішення дозволять людству здійснити якісний прорив у бік стійкого розвитку [1, с. 28].

Екстремальна спека, посуха, лісові пожежі та повені, що мали місце останніми роками, посиляться в Європі навіть за оптимістичних сценаріїв глобального потепління та вплинуть на умови життя на всьому континенті. Наслідки можуть бути "катастрофічними", якщо не вжити термінових заходів, попереджають автори першого загальноєвропейського аналізу ризиків, пов'язаних зі змінами клімату.

Загалом вони наводять 36 загроз, 21 з яких потребує негайних дій, а вісім позначено як "особливо невідкладні".

"Європейські та національні політичні лідери мають діяти прямо зараз, щоб знизити кліматичні ризики шляхом різкого скорочення обсягу викидів та розробки стратегій та заходів адаптації" до змін клімату наголосила виконавчий директор ЕЕА Леена Юля-Мононен [2]. Вона додала, що влітку 2022 року в Європі було зареєстровано від 60 000 до 70 000 передчасних смертей через спеку.

У разі песимістичного сценарію сотні тисяч людей можуть загинути від хвиль спеки, а економічні втрати лише від прибережних повеней можуть перевищити до кінця століття 1 трильйон євро на рік, попередили в агентстві. "Це має стати серйозним попередженням. Останнім попередженням", - сказала виконавча директорка організації [2].

ООН: 2024 рік може побити рекорди спеки-2023. 2023 рік став найспекотнішим за весь час метеоспостережень, але 2024-й може перевершити його - торік у період із червня до грудня щомісяця встановлювали все нові температурні рекорди. І ця тенденція, найімовірніше, збережеться і 2024 року через кліматичний феномен "Ель-Ніньйо", повідомила Всесвітня метеорологічна організація (ВМО) у щорічному звіті в п'ятницю, 12 січня.

У доповіді ВМО підтверджує дані європейської метеослужби Copernicus: 2023 рік став найспекотнішим за весь час погодних спостережень із 1850 року. Глава ВМО Селесте Сауло попередила, що через "Ель-Ніньйо" - циклічні коливання температури поверхні Тихого океану біля екватора - у 2024 році слід очікувати нових температурних рекордів. "Оскільки "Ель-Ніньйо" зазвичай найсильніше впливає на глобальні температури, і він досягнув свого піку 2023 року, то 2024 рік може стати ще спекотнішим"[2], - пояснила С. Сауло.

Минулого року середня глобальна температура була на 1,45 градуса вищою, ніж у доіндустріальний період (з 1850 до 1900 роки), наголошується в доповіді ВМО, що базується на даних, отриманих цілою низкою визнаних інститутів. Тим часом за даними Copernicus, оприлюдненими 9 січня, середня глобальна температура була вищою на 1,48 градуса[3].

Світова спільнота з метою уникнення катастрофічних наслідків зміни клімату у 2015 році уклала Паризьку угоду, згідно з якою глобальне потепління має бути обмежене менш ніж двома градусами, а бажано - 1,5 градуса порівняно з доіндустріальною епохою.

Таким чином, кліматичні зміни є вже не потенційними викликами, а реальними загрозами для людства, адже за підрахунками американського метеорологічного відомства «Національне управління океанічних і атмосферних досліджень» (NOAA), середня глобальна температура на поверхні Землі 2023 року була на 1,18 градуса вищою за середню за все XX століття. А голова ВМО Сауло назвала кліматичні зміни найбільшим викликом для людства.

Список використаних джерел:

1. Проблема глобальної зміни клімату в контексті міжнародної безпеки.
URL: <http://apir.iir.edu.ua/index.php/apmv/article/download/3093/2776/11355>
2. Європу очікують катастрофічні наслідки зміни клімату-вчені. URL: <https://www.dw.com/uk/evropi-zagrozout-katastroficni-naslidki-zmini-klimatu-vceni/a-68497515>
3. ООН: 2024 рік може побити рекорди спеки-2023. URL: <https://www.dw.com/uk/oon-2024-rik-moze-pobiti-rekordi-speki2023/a-67969002>